

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Litteræ Missæ Domino Papæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

idolis suis spurcitiā paganorum, Regi vestro taliter assistatis quōd tamquam strenuus miles Christi fortiter & potenter in hujus certaminis agone contendat, pro tam sanctæ peregrinationis labore retributionis æternæ præmium recepturi. Datum Laterani 11. Kal. Novembris, anno duodecimo.

L I T T E R Æ M I S S Æ
Domino Papæ.

117. 109.
Degeogor
in aut.

Reverentissimo in Christo Patri ac Domino Innocentio Dei gratia sanctæ sedis apostolicæ summo Pontifici I. Salernitanis, P. Pandonensis, I. Galipolensis Episcopi, licet indigni, tam promptum quam devotum famulatus obsequium. Sanctitatem vestram scientes nullis in sua velle deesse justitia cunctisque qui vestræ protectionis implorant subsidium pro qualitate suæ petitionis libenter velle semper adesse, quanto magis obedientiæ filium vestræ propitiationis gratitudine credimus confovendum, tanto minus judicamus alicui fore tutum si vel remissus pro viribus adimplere non curaverit quod pro justitia vestra paternitas ei iusserit faciendam. Proinde cum detractoribus, Pater sanctissime, sit à quolibet qui Deum rectè colit & sanctorum patrum regulas custodire dinoscitur studiosis & vivaciter occurrendum, Domino Patriarchæ Constantinopolitano qualiter quod in vestris super institutione sanctæ Sophiæ recepit in mandatis fuerit efficaciter prosecutus, ne miscendo falsa veris pestifera medicorum pernicies vitam maculet innocentis & justus extimetur injustus, testimonium perhibendum duximus veritatis. Litteras igitur ad eundem super causa quæ vertebatur inter ipsum & Clericos peregrinos qui Constantinopolim convenere moraturi cum vestra paternitas destinasset, eas, sicut in veritate recognovimus, ea qua debuit devotione suscepit, nosque licet indignos Episcopos & alios festinanter ad se, secundum quod eorundem litterarum tenor comprehendebat, convocavit. Verum quia temporis asperitas alios qui de longinquo vocati fuerant ad ejus vocationem venire prohibuit, nobis & aliis quibusdam, quos sibi fideliter consulturos sperabat, in sua presentia constituit, litteras quas ex parte vestra susceperat, ut ex omni parte, licet ejus sufficientia super hoc interprete non indigeret, certius per vestrum posset irreprehensibiliter adimplere mandatum, presentavit & fecit perlegi diligenter, à nobis consilium postulans instantissime super eo quod præter eos quos Dominus Benedictus instituit à se Canonicos & à Domino Petro Cardinale nominatim recipi præceperat, contra quos & nullos alios qui sanctæ Sophiæ Canonicos à prædictis Cardinalibus se dicerent institutos, ad vestram per appellationem confugerat audientiam, de quibus tantum vestra præceptio quæ facta fuerat à partibus per ordinem memorando satis apertè, secundum quod arbitramur, faciebat mentionem, nullis aliis etiam ad examen vestræ sanctitatis, qui contra Dominum Patriarcham super canonicatum sanctæ Sophiæ moverent querimoniam per se vel per suos nuntios acce-

Vide lib. 11.
117. 76-77.

dentibus comparebant & alij, qui eum litteras concessionis canonicatus sanctæ Sophiæ demonstrarent quas à Domino Benedicto tempore sui recessus, sicut creditur, receperant & hæcenus occultaverant, vestrum pro se recipiendis, sicut pro aliis qui per se vel per nuntios suos vestro conspectui præsentarunt, ad Dominum Patriarcham firmiter astruebant emanasse rescriptum, cujus tenore dicebant se velle canonicatum repetere nominatum. Quocirca licet in jamdicto rescripto nullius dubitationis scrupulus esse videretur, ejus tamen tenore vigilantius examinato, prout ingenij nostri capacitas potuit comprehendere, nos prædictas rationes considerantes, & quia generalis est & juri conveniens hæc apostolica sedis consuetudo quod de iis tantum quæ sunt in quæstionem deducta diffiniat ordine judiciario, Domino Patriarchæ consilium quod nobis rectius videbatur dedimus hujusmodi, vestræ non fuisse scilicet intentionis quod alios Dominus Patriarcha per litteras vestræ sanctitatis recipere teneretur quam quos Dominus Benedictus à se Canonicos instituit & à Domino Petro Cardinalibus nominatim præceperat recipiendos; qui postquam nostro fuit & aliorum prudentum viroorum consilio confirmatus, prosequendi mandatum vestrum festinanter sibi præparans opportunitatem, cunctum clerum civitatis convocavit, coramque nobis & illis presentibus vestræ dispositionis litteras, quas prima die Iovis intante mense Novembris se recepisse dicebat, Clericis peregrinis hæc etiam consentientibus in omnium audientiam decimo octavo Kalend. Januarij fecit à quodam suo Capellano publicè recitari; quæ plures continentes excessus quibus ab adversariis suis coram vestra paternitate dictus erat fuisse transgressus, ipsum jurasse Venetis memorabant quod in Ecclesia sanctæ Sophiæ nullus nisi foret Venetus vel Venetis per decennium commoratus institueretur Canonicus, & Canonicos omnes quos in eadem reciperet. Ecclesia ad consumile faciendum cogeret juramentum, firmiter etiam promittens eidem quod per totam Romaniam pro posse suo nemo nisi Venetus Episcopus crearetur vel Archiepiscopus. Dicebatur etiam quod non solum Cardinalibus, verum etiam justitiam vestræ steterat inobediens, immo, quod deterior est, ut non posset obedire de cetero præstiterat sacramentum. Suam quoque centum milibus marcarum argenti & eo amplius expolians Ecclesiam, non solum dilapidasse, sed & alias, peregrinorum videlicet Ecclesias, bonis suis expoliasset ferebatur. Super quibus omnibus qualiter ab ipso foret procedendum vestræ moderationis provisio cum statuisset, in eisdem litteris eidem super sacramento præmemorato specialiter duxistis districtius præcipiendum quatinus si spontaneus hujusmodi juramentum se fecisse recognosceret, ipsum deberet publicè cunctis presentibus abjurare, & quod illud de cetero non servaret, similiter juramento firmaret. Ad quæ Dominus Patriarcha sub hac verborum serie, secundum quod tam fideliter quam memoriter potuimus recolligere, vel sub aliis verbis eandem sententiam continentibus respondit dicens: F R A T R E S, tamquam filius obedientiæ, utpote qui præceptis sedis apostolicæ Dominoque meo Papæ Innocentio cupio semper esse fidelis & devotus existere & ab ejus obedientia pro-

Vide lib. 11.
epist. 76. 77.
lib. 11. ep. 18.

» nulla causa quandoque divertere, coram Deo &
 » vobis verè protestor quòd hujusmodi sacramen-
 » tum quod Dominus Papa narrando vobis audien-
 » tibus me fecisse commemorat in suis literis non
 » debeo nec possum spontaneus salva conscientia per
 » singulas sui partes recognoscere me fecisse, cum
 » plura contineat quæ tanto magis distant à verita-
 » te quanto magis ab adversariis meis ipsa non du-
 » bito Domino Papæ mendaciter fuisse suggesta.
 » Nihil enim de promovendis vel non promovendis
 » Episcopis nisi Veneti forent à me fuit per Vene-
 » ros vel alios aliquando requisitum, nec aliquam
 » feci super hoc eis aliquando sponsonem, nec ul-
 » lam Venetis præstiti sacramentum per quòd aliquo
 » tempore Domino Papæ reverentiam non exhibe-
 » rem vel exhibere non possem tam debitam quàm
 » devotam, vel quod in aliquo suorum mandatorum
 » mihi licentiam demere videretur ei semper & ubi-
 » que perfectius famulandi. Nihilominus tamen ea
 » quæ de his quæ per adversarios meos contra me
 » fuerunt proposita, ne super hæc aliqua dubietas
 » in cordibus vestris, quæ me vobis suspectum red-
 » dere possit, ulterius remaneat, cum omnimodæ
 » simplicitatis puritate vobis per ordinem declara-
 » bo. Me igitur Roma redeunte, prius quam Vene-
 » tias pervenissem, jam deductis iis ad notitiam
 » Venetorum quæ super Ecclesia sanctæ Sophiæ
 » communiter & indifferenter omnibus participan-
 » da Dominus Papa mihi præceperat, Ducis filius
 » cum suis consiliariis & popularium numerositas
 » adversum me, quàm citò Venetiis applicui, tu-
 » multorosiùs exclamando surrexerunt, mihi quic-
 » quid factum fuerat imputantes. Dolentes etenim
 » multum timere videbantur ne si de natione qua-
 » libet in Ecclesia jamdicta Canonici fierent indif-
 » ferenter, eadem quæ mediante pactione quam
 » Dominus Imperator & ipsi tempore divisionis im-
 » perij concorditer celebrarunt cesserat in partem
 » suam, tandem multiplicato numero peregrinorum,
 » processu temporis ad alios deveniret. Quocirca re-
 » media laborantes studiosius invenire quibus eva-
 » cuare vel impedire possent quod Dominus Papa
 » rectè faciendum statuerat, quoddam postularunt
 » à me sibi fieri sacramentum; quod quia sæpius &
 » instantissimè requisitus eis facere non consensi,
 » mihi passagium denegabant & civitatis egressum.
 » Creditores quoque mei, quibus sacramento tene-
 » bat Venetiis pecuniam reddere mutuam, cum
 » tanta duritia requirebant eandem ut inducias ad
 » solutionem pecuniæ vel modicas indulgere mihi
 » nullatenus consentirent; præcipuè cum recessum
 » meum, quem Veneti præpedierant, timerent plu-
 » rimùm retardari; & ita creditorum me coarcta-
 » bat importunitas ut non soluta pecunia, quam so-
 » lius adjutus patrimonij facultate restituere non
 » poteram, nec aliquis qui me vellet ab eorum ma-
 » nibus absolvere creditor comparebar, mihi, etiam
 » si copia recedendi cum passagio concederetur, sine
 » perjurio recedere non liceret. Ex alia parte præte-
 » rea vehementissimè perurgebar, pro eo quòd si
 » quamlibet moram me Venetiis ulterius detinere
 » contingeret, imminere mihi pariter & Ecclesiæ
 » prævidebam periculum. Nam Veneti propter
 » Constantinopolim proficisci jam parati, de basilica
 » sanctæ Sophiæ thesauri residuum quod ibi re-
 » manserat, de quo mihi debebat & servitoribus
 » Ecclesiæ in posterum provideri, violentè recipere

» proposuerant, & hoc se facturos manifestè mi-
 » nabantur. quod jam dicti creditores evenire posse
 » pertimescentes, prædictum debitum, cum subla-
 » to per Venetos memorato thesauro non sperarent
 » aliunde fore solvendum, fortis & instantis re-
 » petebant. Inter hæc igitur mihi diutius fluctuanti
 » de consilio prudentum virorum, quorum satis erat
 » celebris auctoritas, occurrit nihil aliud consultius
 » faciendum quàm Venetis facere sacramentum,
 » per quod eis quoquo modo satisfieri videretur,
 » & meus Constantinopolim acceleratus accessus
 » efficeret ut quod ipsi se facturos in absentia mea
 » nequiter cogitaverant & etiam prædicabant, me
 » præsentè cohibiti facere non attentarent. quod in
 » veritate, præsentiam meam postmodum reveren-
 » tes, cum effectu facere nullatenus præsumps-
 » erunt. per quod etiam sacramentum sedis apostoli-
 » cæ vigor in aliquo perdere minimè videretur au-
 » thoritatem. Juravi siquidem quòd nullus in Eccle-
 » sia sanctæ Sophiæ per me reciperetur Canonicus
 » nisi foret Venetus natione vel in Ecclesiis Veneto-
 » rum decemium commoratus, & quòd neminem
 » canonicam qui simile non faceret sacramentum;
 » non ita tamen præcisè sicut à principio Veneti
 » postulabant, sed cum tali adjectione; salva scilicet
 » obedientia sedis apostolicæ & juramento quod
 » exhibui Domino Papæ Innocentio, salvoque speci-
 » ciali mandato quod ipse vel ejus successores mihi
 » super hoc aliquando demandarent; & operam
 » me daturum bona fide promisi quod per to-
 » tam Romaniam nullus promoveretur in Archie-
 » piscopum nisi foret Venetus. Hæc igitur &
 » nulla alia quæ spectant ad præfens negotium,
 » me fecisse salva conscientia spontaneus recognos-
 » co; quæ, sicut Dominus Papa mihi mandavit, ab-
 » jurare vobis presentibus non reculo.] Quibus die-
 » tis, manibusque libro superpositis, prædictum sa-
 » cramentum, & quòd in posterum illud non serva-
 » ret libenter juramento firmavit, Canonicos etiam
 » cogens abjurare quod in sua receptione se jurave-
 » rant servaturos. Quo facto, Clericos omnes super
 » quibus cum vestrum constabat recepisse manda-
 » tum, recepit in Canonicos, præter illos quos in-
 » terim gradus sublimior ad episcopalem vocaverat
 » dignitatem, taliter quòd illos quos habere potuit
 » præsentès, omnes in osculo pacis recepit, locum-
 » que singulis assignans in choro, constantè eidem
 » contra quoslibet qui mandato vestro contradicen-
 » tes eis nocere molirentur usque ad mortem suam
 » pro viribus se daturum protectionem promisit.
 » Absentes verò, quos animo jam receperat, se pro-
 » misit, quando Constantinopolim redierint, cor-
 » poraliter admittendum, dicens etiam quòd à prin-
 » cipio, si voluissent ejus consiliis acquiescere, lon-
 » go jam retro tempore peractum fuisset quod vide-
 » batur tunc ultimò consummatum. Consequenter,
 » ut per experientiam super Ecclesiæ communitate
 » manifestè monstraret semper observare se velle
 » quod mediante sacramento de vestra jussione pro-
 » miserat, quemdam Clericum natione Placentinum,
 » qui dicitur magister Blasius, cunctis præsentibus
 » instituit ibidem Canonicum. Ad ea verò quæ con-
 » tra ipsum super Ecclesiæ quarundam expolia-
 » tione dicebantur sic respondit, suum dirigens ad
 » omnes sermonem: Vobis universis & singulis
 » ex parte Dei omnipotentis & sub obtentu fidelitatis
 » & obedientiæ quam jam mihi fecistis distictè

LITTERÆ MAGISTRI MILONIS
missæ ad Dominum Papam.

præcipio quatinus super expoliatione Ecclesiarum, de qua nuntij peregrinorum apud Dominum Patrem me diffamarunt, veritatem non taceatis, sed si quis vestrum scit quòd res Ecclesie sue vel aliterius furtivè vel alias injustè vel quoquo modo receperim, palam dicat coram omnibus, in instanti duplicia recepturus. Nemine verò proficiente quòd de suis vel Ecclesiarum quicquam recepisset, adjunxit dicens: S V M M A M thesauri quem de basilica sanctæ Sophiæ dicor usque ad centum milia marcarum subtilisse, decem & octo milia marcarum cunctis qui tunc erant Canonicis præsentibus & scientibus vix fuisse protector. Super eo autem quòd ab Imperatore sexcenta hyperpera dicebatur injustè recepisse, quorum restitutionem, sicut in vestris litteris continebatur, Clerici requirebant instanter, respondit, nullius reprehensionis notæ de hoc tali ratione se demonstrans obnoxium, & ab eorum petitione sese penitus absolvendum. Dicebat enim quòd illa trecenta hyperpera quæ ratione quartæ spectabant ad ipsum, cum nondum tamen per vos quota fit ejus pars futura fuerit terminatum, recepit ideo, nec in procuracionem Domini Cardinalis easem, sicut Clerici postulabant, erogaverit, quia computatis iis quæ non adjutus à communitate de suis bonis in procuracione dicti Cardinalis expendit, & collatis cum iis quæ Dominus Imperator, qui communitati Clericorum tenebatur in ejusdem sustentacionem, de bonis eorundem distrahit, non eis ipse debitor appareret, sed ipsos ei multa restituere potius oporteret, de quo ne liceret eis aliquatenus dubitare, paratus erat per illos quorum ministerio Dominus Cardinalis ex parte sua fuerat procuratus, eos manifestis certificare. Alia verò trecenta hyperpera, quæ non sibi sed Clericis à debitoribus communitatis cum instantia magna receperat, eundem Clerico nomine Theodorico, qui tunc temporis Clericorum fuerat procurator, se fatebatur assignasse: qui præsens ibi confessus fuit eandem pecuniam se nomine Clericorum jam longo tetto tempore suscepisse, Silentium verò cunctis tenentibus, cum adversus ea quæ Dominus Patriarcha tam rationabiliter proposuerat respondere minimè prævalerent, surrexerunt illi de quibus supra memoratum est, qui litteras quas Dominus Benedictus Cardinalis eis super Ecclesia sanctæ Sophiæ concesserat demonstrabant, supplicantes Domino Patriarchæ quatinus mandatum vestrum, quod in aliis fuerat prosequutus, in eis, ipsos in Canonicos recipiendo, similiter observaret. Quibus Dominus Patriarcha rationes opponens prædictas, rescriptum vestrum super eorum receptione se recepisse penitus denegabat, dicens quòd vestra sanctitas de iis nullatenus diffiniret, de quibus ei per auctores causarum vel eorum nuntios nihil penitus innotisset, multipliciter etiam astuens quòd si de illis ei sicut de ceteris constitisset, licet tanto numero Clericorum facultates Ecclesiæ minimè suppetere non dubitentur, tamen in eis integre mandatum vestrum prosequi libentissimè non omisit.

In eundem serè modum scripsit universitas Clericorum apud Constantinopolim commorantium.

Sanctissimo Patri & Domino Innocentio Dei gratia summo Pontifici Milo humilis servus ejus voluntarium debite servitutis obsequium. Postquam cum exercitu signatorum à Lugduno per Provinciam usque ad Montempellulanum processsi, reverendo patri Cisterciensi Abbati & Principibus visum fuit plurimum expedire quòd ad terram nobilium virorum Comitum Provincie & Fulcalariensis, partim pro reformanda concordia inter eos, partim pro collecta facienda per Ecclesias ad opus & subsidium exercitus Iesu Christi, celeriter remearem. Cùmque ad Arelatensem civitatem venissem, oculata fide perspexi quòd aliàs fama intellexeram nuntiare, videlicet quòd vir nobilis Vvillelmus Porcelleti munitionem quandam fortissimam super duabus Ecclesiis & in cimiterio ipsarum constructam in insula quadam juxta ripam Rhodani non longè ab eadem civitate in perniciem transeuntium possidebat, domoque Domini converteret in speluncas latronum. Innumera enim maleficia, rapinæ scilicet, exactiones indebite, furta, & ceteræ abominaciones committebantur in ea, & timebantur nihilominus in futurum committi. Propter quod me cum circumstantibus civitatibus continuo ad ipsam delatandam accinxim. Et quia timuit dictus nobilis ne terra ipsius tota in exterminium & direptionem veniret, non expectata manu militari, quamvis invitus, præfatam munitionem mihi tradidit subvertendam. Ea igitur funditus demolita, continuo Massiliam properavi, civesque Massilienses diligenter admonui ut pacem & alia quæ circumadjacentia loca juraverant jurarent & ipsi, & præcipue de facto Roncelini, in quo multum Ecclesiam Dei scandalifaverant, satisfacerent competenter. In quorum nullo preces meas seu mandatum exaudire curarunt, excusaciones in peccatis suis frivolas, scilicet Roncelini absentiam, allegantes, & quòd non sine verecundia multa & robore sustinui, mihi publicè, licet falsò, in faciem objecerunt quòd cum Romana Ecclesia ei communicasset in multis, non tanquam apostatam seu excommunicatum ipsum vitare debebant. Exinde per Aquensem civitatem Avinionem revertens, præfatum Comitem Fulcalariensem vocavi, eum diligenter inducens ut sicut Comes Tolosanus, ceteri Barones & civitates, se ad observantiam pacis & eorum quæ statuta fuerunt apud sanctum Egidium obligaret. Ad quòd, licet à principio difficilis multum extiterit, postmodum tamen secundum voluntatem meam & consilium Archiepiscoporum & Episcoporum qui apud Avinionem ad Concilium fuerant congregati, ad observandum quæcunque volui præcipere tam suam quam multorum commilitum suorum juratoriam mihi & insuper trium castrorum pignorativam exhibuit cautionem, quæ castra quibusdam discretis personis ecclesiasticis nomine vestro custodienda commisi. Circa verò Comitem Provincie ac terram ipsius, pro eo quòd in Siciliam cum sorore profectus fuerat, quæ stabilienda fuerant stabilire nequivi. Ad communem tamen utilitatem & quietem totius provincie multa in præfato Concilio statuta fuerunt, & prædictus Roncelinus præcipue tanquam

Epist. 106.
De negotio fidei in Provincia.

* nunciante

Vide lib. 14.
epist. 95.